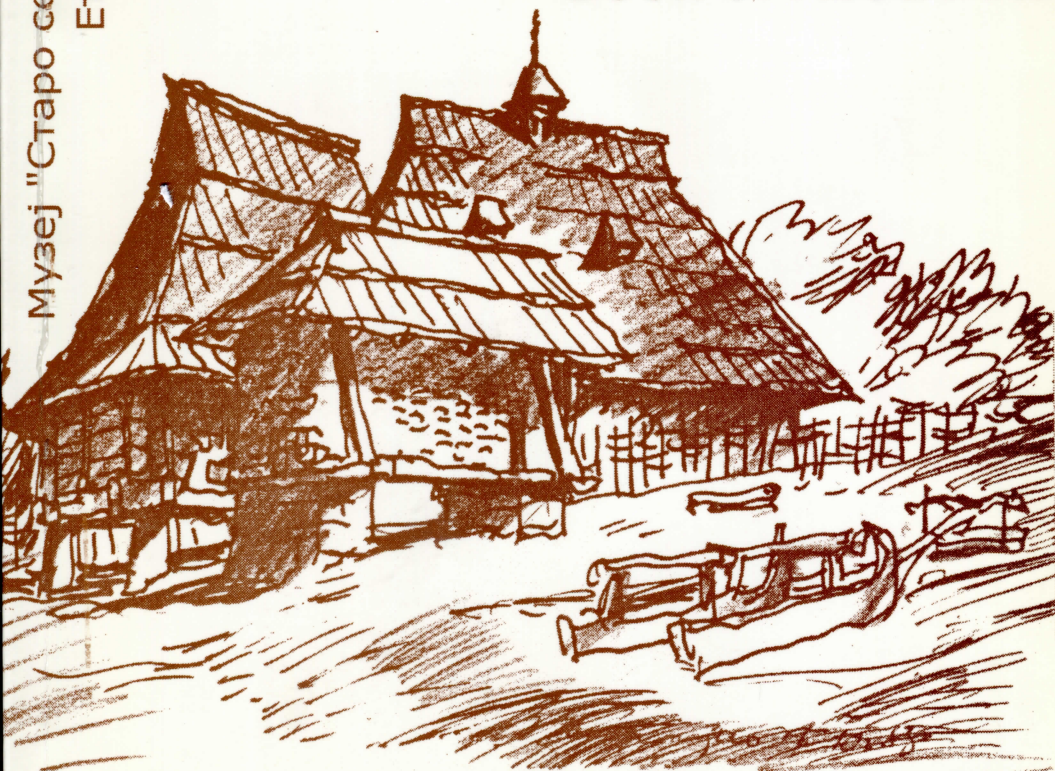

Музеј "Старо село", Сирогојно
Етнографски институт САНУ

Теренска истраживања
(изазови – резултати – примена)

Field work
(Challenges – Results – Application)

Књига апстраката
Book of Abstracts

Сирогојно 31. август – 3. септембар 2009.

Издавач:
ЕТНОГРАФСКИ ИНСТИТУТ САНУ
Кнез Михаилова 36/IV, Београд, тел. 011-2636-804
eisanu@ei.sanu.ac.rs
www.etno-institut.co.rs

Коректор:
Марија Ђокић

Штампа:
Академска издања
Београд

Тираж:
200 примерака

Штампање публикације финансирано је из средстава
Министарства науке Републике Србије

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

39(048)

ТЕРЕНСКА истраживања : Сирогојно, 31. август - 3. септембар 2009. / главни и одговорни уредник Драгана Радојичић. - Београд : Етнографски институт САНУ, 2009 (Београд : Академска издања). - 104 стр. : 21 cm.

Радови упоредо на више језика. - Текст ћир. и лат. - Тираж 200

ISBN 978-86-7587-054-8

1. Радојичић Драгана [главни и одговорни уредник]

а) Етнологија - Теренска истраживања - Апстракти

COBISS.SR/ID 168757772

promptness of field researches has particular meaning in the area of intangible cultural heritage. Being late with field work usually means losing the possibility for discovering, as well as losing the possibility for transferring all the potential information stored in the object of research.

Key words: promptness, time factor, tangible and intangible cultural heritage, knowledge stored outside the object

Весна Трифуновић

Етнографски институт САНУ, Београд, Србија

Повратак кабинетског рада: пример приступа проучавању постсоцијалистичке трансформације српског друштва

Рад на терену, према увреженом схватању и као што му само име каже, подразумева одлазак на терен и сакупљање одговарајућих података путем рада са испитаницима, путем дескрипције, опсервације и/или партиципације, и слично. Овакво сакупљање података у истраживачке сврхе познато је још и под називом *етнографија*, и оно је одувек представљало основ ове дисциплине, као и полазну тачку за даљи научни рад у антропологији. Уколико ово имамо на уму, увиђамо колико је сам поступак сакупљања грађе битан, те се *терен*, како се то лапидарно обично каже, указује као неизоставни део у антрополошком проучавању различитих социокултурних феномена. Временом се, међутим, све више јавља потреба за редефинисањем самог појма теренског рада, где се он више нужно не опажа као искључиви боравак на терену и рад са испитаницима. Конкретно, у домаћој антрополошкој продукцији често наилазимо на радове чији извори нису на терену, у горепоменутом смислу, већ њихови аутори базирају своје закључке на подацима сакупљеним на Интернету, у штампаним и другим медијима, и тако даље. Једно од питања које се у том случају може поставити јесте следеће: да ли овакав начин сакупљања грађе обезбеђује подједнако квалитетне податке као класичан теренски рад, такве на којима је могуће засновати адекватну анализу. Овим радом желим да се сврстам међу оне који сматрају да је терен *све*, и да сам појам треба проширити на процес сакупљања грађе

и података другачијим путевима од искључивог боравка на терену. У ту сврху даћу свој пример анализе једног облика фолклорног материјала до кога сам дошла преко Интернета, дакле – не кроз директну комуникацију са испитаницима. Намера ми је да укажем на то до какве се врсте података може на овај начин доћи, као и да путем анализе покажем да оваква грађа може садржати квалитетне информације о одговарајућој проблематици која је одабрана за истраживање.

Кључне речи: терен, фолклор, Интернет, кабинетски рад, постсоцијалистичка трансформација

The Return of Armchair Work: An Example of an Approach to Studying Post-Socialist Transformation of Serbian Society

In accordance with common knowledge and as its name suggests, fieldwork implies going out to the field and gathering data by working with informants, description, observation and/or participation and the like. This kind of data gathering for research purposes is also known as ethnography, and it has ever since represented the starting point for further scientific study in anthropology, and also the basis of the discipline. Having this in mind, we can see the significance of data gathering, and so “the field“, as it is usually referred to, seems like an indispensable part in anthropological scrutiny of various socio-cultural phenomena. As time went by, it became necessary to redefine the very notion of fieldwork, for it is no longer perceived as strictly being in the field and working with the informants. For instance, in domestic anthropology we often encounter studies that do not find their sources in the field, in the above mentioned sense, but which base their findings on data gathered on the Internet, in magazines, media etc. One of the questions that one may ask is whether this mode of data gathering provides equally qualitative facts, as classic fieldwork, and which provide a basis for making adequate analyses. By this study I wish to align myself among those who hold that the field is “everything“ and that the very notion has to be widened so as to encompass the process of data gathering by means other than being in the field. For that purpose I shall give my example of an analysis of one type of folklore material which I found on the Internet, i.e. not by directly communicating with the informants. My intention is to point to the kind of data we may obtain in

this way and to emphasize the fact that this kind of data may contain qualitative information about a certain problem chosen for scrutiny.

Key words: field, folklore, Internet, armchair work, post-socialist transformation

Марко Стојановић

Етнографски музеј у Београду, Србија

Посматрање са учествовањем – нови хоризонти: интернет групе и сајбер простор

Неинституционализоване друштвене групе у сајбер простору Yahoo интернет претраживача, усмерене на антрополошке теме и проблеме – музеологија, баштина, инклузија и друго, бивају истовремено и интересне и циљне, кроз интерактивну размену података. Истовремена улога учесника и посматрача, истраживача и истраживаног, те одашиљача и примаоца, омогућава антропологу, члану групе, активно учешће и маркирање једног од нових поља за шире и технолошки унапређене оквире (најшире схваћеног) облика теренског рада. Основна комуникациона јединица групе, порука пренета путем електронске поште, према теми и садржају – кроз „суве“ информације, изнете ставове, или кроз позив на сарадњу, може допринети ангажовању свих нивоа личности (спознајног, осећајног и вољног), и на тај начин помоћи да се остваре циљеви методолошки коректног истраживања – посматрање са учествовањем.

Кључне речи: теренско истраживање, субер простор, интернет групе, електронска пошта, антропологија, баштина, инклузија

Participant-Observation - New Horizons: Internet Groups and Cyber Space

Yahoo Internet cyber space search engine provides a place for interaction of various non-institutionalized social groups which address multiple anthropological issues and dilemmas related to museum studies, heritage, inclusion etc. These groups share a common interest, and at the